

КОРОСТЕНСЬКА МІСЬКА РАДА

РІШЕННЯ шоста сесія VIII скликання

від 10.06.2021 р. № 339

Про затвердження Концепції впровадження системи енергетичного менеджменту в Коростенській міській територіальній громаді

З метою забезпечення сталого розвитку територіальної громади, формування енергетичної та кліматичної політики, на виконання зобов'язань перед Європейською ініціативою «Угода мерів по клімату та енергії», на виконання заходів загальноміської «Програми енергоефективності Коростенської міської територіальної громади на 2020-2024 роки», враховуючи рекомендації постійної комісії міської ради з питань бюджету, економіки та комунальної власності, керуючись ст.25 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Концепцію впровадження системи енергетичного менеджменту в Коростенській міській територіальній громаді (додається).
2. Управлінню економіки виконавчого комітету Коростенської міської ради та установам, організаціям і комунальним підприємствам, які фінансуються з міського бюджету, забезпечити реалізацію Концепції впровадження системи енергетичного менеджменту в Коростенській міській територіальній громаді.
3. Рішення виконавчого комітету Коростенської міської ради від 08.04.2015 р. №137 «Про затвердження Концепції впровадження системи енергетичного менеджменту в м. Коростень» вважати таким, що втратило чинність.

Міський голова

Володимир МОСКАЛЕНКО

Секретар міської ради
Перший заступник міського голови
Заступник міського голови
Начальник управління економіки
Начальник відділу організаційного забезпечення діяльності міської ради
Начальник юридичного відділу

О.Олексійчук
В.Вигівський
О.Ясинецький
В.Стужук
О.Заєць
Т.Камінська

КОНЦЕПЦІЯ **впровадження системи енергетичного менеджменту** **в Коростенській міській територіальній громаді**

1. Загальні положення

Видатки на придбання енергоносіїв у структурі бюджету Коростенської міської територіальної громади складають 5,1 % та на пряму залежать від національних і світових тенденцій до постійного підвищення цін на енергоресурси, серед яких природний газ та електрична енергія.

Основна маса придбаних територіальною громадою енергетичних та природних ресурсів споживається будівлями, які знаходяться у комунальній власності громади та безпосередньо на балансі установ, організацій і комунальних підприємств, які фінансуються з бюджету територіальної громади. Значна частина цих ресурсів споживається нераціонально через низьку ефективність експлуатації будівель, застарілий стан, використання енергоємного обладнання, а також через недосконалість управління процесами генерування та доставки ресурсів і перетворення їх у відповідні послуги.

Реалізація стратегії розвитку міської інфраструктури, соціальної сфери міста та міських фінансів потребує вирішення питань використання енергетичних та природних ресурсів у територіальній громаді на засадах професійного управління та принципах сталого економічного та кліматичного розвитку.

Досвід європейських країн щодо впровадження та функціонування системи енергетичного менеджменту активно вивчається спеціалістами українських міст, спеціалізованих інституцій та громадськими структурами. В залежності від можливостей громади, вони впроваджуються і дають свої результати. Тому, ознайомившись з досвідом європейських та українських міст, вирішено в Коростенській міській територіальній громаді впровадити систему енергетичного менеджменту.

Система енергетичного менеджменту – частина загальної системи управління бюджетним та комунальним секторами територіальної громади, що забезпечує раціональне споживання та ефективне використання енергетичних та природних ресурсів у процесі забезпечення потреб територіальної громади необхідними послугами. Цей вид управлінської діяльності спирається на політику міської ради в питаннях ресурсоспоживання, має власні цілі та завдання, відповідну організаційну структуру, кадрове, інформаційне та фінансове забезпечення, особливі процедури планування, впровадження та оцінки діяльності.

Управління ресурсоспоживанням розглядається не тільки як інструмент для скорочення обсягів споживання енергетичних та природних

ресурсів та разом з тим зменшення видатків з міського бюджету на оплату за їх використання, але в той же час як шлях до підвищення якості надання комунальних послуг, енергоефективності будівель, комфортності перебування в них та через формування енергоощадної поведінки в майбутньому зменшення впливу на зміни клімату.

2. Мета та основне завдання

Метою Концепції є визначення стратегії формування професійних управлінських механізмів та прийняття рішень в сфері споживання енергетичних та природних ресурсів, які у перспективі забезпечать для Коростенської міської територіальної громади:

- раціональне використання коштів бюджету територіальної громади на придбання енергетичних та природних ресурсів;
- оптимізацію структури споживання енергетичних та природних ресурсів та підвищення ефективності їх використання;
- підвищення енергоефективної експлуатації будівель, інженерних мереж та обладнання систем теплогенерації, централізованого теплозабезпечення, водопостачання та водовідведення;
- підвищення якості надання комунальних послуг та можливостей для їх регулювання;
- формування ресурсоощадної поведінки споживачів послуг;
- скорочення викидів парникових газів, в тому числі CO₂, зменшення впливу на навколишнє середовище та зміни клімату, розвиток екологічно орієнтованої економіки, підвищення якості життя;
- створення системного підходу до впровадження енергозберігаючих заходів та реалізації енергоефективних проєктів в установах, організаціях і комунальних підприємствах, які фінансуються з бюджету територіальної громади;
- залучення інвестицій у процеси технологічної та енергоефективної модернізації інфраструктури міста.

Основним завданням Концепції є вибір організаційно-управлінських та технологічних підходів, на підставі яких мають бути визначені довгострокові пріоритети територіальної громади у цих питаннях і розроблена модель системи енергетичного менеджменту для бюджетної та комунальної сфер Коростенської міської територіальної громади.

3. Переваги енергетичного менеджменту в порівнянні з традиційним контролем споживання енергетичних та природних ресурсів

На відміну від традиційного контролю споживання енергетичних та природних ресурсів енергетичний менеджмент включає наступні задачі:

- аналіз ефективності використання енергетичних та природних ресурсів;
- прогнозування обсягів споживання енергетичних та природних ресурсів враховуючі фактори, що впливають, в тому числі погодних умов;
- оптимальне регулювання процесів теплозабезпечення, водопостачання, водовідведення та електропостачання;

- оптимальне планування ремонтно-технічного обслуговування інженерних мереж, обладнання та в цілому систем теплозабезпечення, водопостачання та водовідведення;
- розробка енергозберігаючих заходів та енергоефективних проєктів, визначення пріоритетів їх реалізації;
- моніторинг фактичної техніко-економічної ефективності енергозберігаючих заходів.

Впровадження системи енергетичного менеджменту за вимогами ДСТУ ISO 50001:2014 «Системи енергетичного менеджменту» дозволяє установам, організаціям, підприємствам послідовно і з найменшими витратами поліпшити ефективність виробництва і використання енергії, а також отримати значні вигоди за рахунок оптимального використання своїх енергоресурсів та енергетичних активів, зменшуючи, таким чином, вартість споживання енергії та ресурсів. Значну роль в успішному функціонуванні системи енергоменеджменту відіграють співробітники установ, організацій, підприємств. Тому відповідне управління персоналом і його мотивація можуть сприяти значному зниженню витрат при ремонті та обслуговуванні обладнання.

4. Поточний стан управління енергоресурсами в Коростенській міській територіальній громаді

Процес створення належних організаційних передумов для кваліфікованого і ефективного управління процесами споживання енергетичних та природних ресурсів в установах, організаціях та комунальних підприємствах, які фінансуються з міського бюджету, розпочато шість років тому. Саме у 2015 році в рамках реалізації проєкту GIZ «Енергоефективність у громадах» в місті Коростень було впроваджено систему енергетичного менеджменту. У вигляді міцного підґрунтя були розроблені відповідні нормативно-правові акти, такі як: Концепція впровадження, Положення та План заходів, а в структуру виконавчих органів була введена посада енергоменеджера.

Водночас у співпраці з ТОВ «ФІАТУ» в установах, організаціях та комунальних підприємствах, які фінансуються з міського бюджету, була впроваджена електронна система моніторингу споживання енергетичних та природних ресурсів. Інформаційна система енергомоніторингу (ІСЕ) стала базою з накопичення первинної інформації по будівлям бюджетної сфери та по споживанню ними ресурсів, а також дієвим інструментом у комплексному аргументованому підході щодо впровадження енергоефективних заходів та реалізації проєктів. Разом з тим, наявна інформація постійно використовується при написанні заявок щодо взяття участі у конкурсах, програмах та проєктах міжнародної підтримки.

В жовтні 2020 року в рамках дії адміністративно-територіальної реформи до міста Коростень доєдналися 43 села, а отже міська система енергетичного менеджменту потребує розширення та впровадження на всій території громади.

Приєднані території вимагають посиленої уваги адже мають свою історію розвитку, особливості, досягнення та проблематику.

Наявна інфраструктура досить застаріла та потребує комплексної модернізації. До числа одних з першочергових у впровадженні відповідних заходів відносяться будівлі закладів бюджетної сфери. Переважна більшість з них мають власні котельні на твердому паливі та водні свердловини, які в повній мірі не забезпечені приладами обліку споживання енергетичних та природних ресурсів. Моніторинг споживання ресурсів чи будь-яка база з постійним накопиченням даних практично відсутні або здійснюється частково у примітивній формі. В переважній більшості моніторинг проводиться на рівні виконання роботи бухгалтерії, тобто у вигляді щомісячного фіксування показників та здійснення оплати за споживання енергетичних та природних ресурсів.

Водночас додатковою перешкодою для здійснення якісного моніторингу та ефективної організації управління ресурсоспоживанням є відсутність спеціалістів володіючих теоретичними та практичними знаннями в сфері енергоменеджменту та енергоефективності. Брак або недостатність необхідних знань та навичок суттєво впливає на прийняття управлінських рішень у підвищенні ефективності використання ресурсів та переважно носять інтуїтивний характер. Крім того, саме місцевий бюджет займає лівову частину у фінансуванні впровадження будь-яких заходів та реалізації проєктів в інфраструктурі.

Отже, зважаючи на певні успіхи впровадження системи енергетичного менеджменту в місті та з врахуванням приєднаних територій, залишаються й ті моменти, які потребують посиленої уваги, доопрацювання, безпосереднього вдосконалення та впровадження на всій території громади.

5. Концептуальна модель створення системи енергетичного менеджменту

Для Коростенської міської територіальної громади пропонується скористатись досвідом міст і територіальних громад, які мають розвинену систему управління ресурсоспоживанням та приклади успішної реалізації демонстраційних проєктів зі створення комп'ютеризованої системи управління споживанням енергетичних та природних ресурсів для установ, організацій і комунальних підприємств, які фінансуються з бюджету територіальної громади.

Пропоновані новації в системі управління мають забезпечити цілісність процесів управління споживанням енергетичних та природних ресурсів і поєднати їх з традиційними видами управлінської діяльності.

Система управління ресурсоспоживанням для Коростенської міської територіальної громади має поєднати в собі весь спектр завдань, які стосуються контролю за раціональним споживанням енергетичних та природних ресурсів, умов комфорту перебування в будівлях, ефективній експлуатації будівель, енергоефективного проєктування, будівництва та реконструкції об'єктів, планування видатків на придбання енергетичних та природних ресурсів, залучення інвестицій.

Реалізація запропонованої Концепції дозволить створити в Коростенській міській територіальній громаді сучасну та ефективну систему управління споживанням енергетичних та природних ресурсів для установ, організацій і комунальних підприємств, які фінансуються з бюджету територіальної громади, що містить наступне:

- сформовану цілісну політику територіальної громади щодо управління ресурсоспоживанням на засадах сталого економічного та кліматичного розвитку;
- створену спеціалізовану ланку з енергоменеджменту в системі управління територіальною громадою, спроможну розробляти і втілювати у життя подібну політику;
- залучених до роботи в інфраструктурі територіальної громади фахівців та експертів з теоретичним та практичним досвідом в сфері енергозбереження, енергоефективності та енергоменеджменту;
- створену електронну базу даних про об'єкти ресурсоспоживання, засобів для оперативного збору та аналізу даних про споживання на кожному конкретному об'єкті і фактори, які суттєво впливають на це споживання;
- створену систему контролю та звітності у питаннях раціонального споживання та ефективного використання енергетичних та природних ресурсів;
- розроблений механізм мотивування енергоощадної поведінки персоналу та споживачів.

6. Постійна перевірка та внутрішній аудит системи енергетичного менеджменту

ДСТУ ISO 50001:2014 «Системи енергетичного менеджменту» дає можливість розробити системи та процеси, необхідні для поліпшення енергетичної результативності.

Відповідно до вимог стандарту основою енергетичного менеджменту є постійне функціонування циклу Демінга, що включає наступні управлінські процеси: планування, реалізація, перевірка, контроль та вдосконалення.

В системі енергетичного менеджменту Коростенської міської територіальної громади передбачається наступне:

- забезпечення введення плану енергетичних вимірів та постійного моніторингу в запланованих інтервалах часу;
- забезпечення постійної перевірки всіх засобів вимірювання в системі енергетичного менеджменту;
- забезпечення через певні інтервали часу відповідності системи енергетичного менеджменту з українськими нормами та законодавчими актами, з метою постійного вдосконалення;
- створення плану проведення внутрішнього аудиту системи енергетичного менеджменту;
- створення та документація системи корегувальних та попереджувальних дій щодо невідповідностей в енергетичній результативності;

- створення системи зберігання даних функціонування системи енергетичного менеджменту, що свідчать про її результативність та відповідність системи вимогам ISO 50001.

Застосування постійної перевірки та внутрішнього аудиту сприятиме формуванню позитивного іміджу територіальної громади, яке демонструє постійне дотримання нормативно-правових вимог у галузі енергоефективності, економії природних ресурсів, захисту навколишнього середовища, зниження екологічних ризиків та ризиків пов'язаних з енергопостачанням і енергоспоживанням, що в результаті сприяє підвищенню інвестиційної привабливості територіальної громади.

Секретар міської ради

Олександр ОЛЕКСІЙЧУК